

договоръ, съ известни отклонения, като включваше половината отъ спорната зона въ българскитѣ предѣли.

Тая основна програма, — колкото и да отговаряше на народността принципъ, нѣмаше никакви изгледи да се осъществи при настроението, което съществуваше на парижката конференция спрямо победенитѣ народи. Американската делегация разбираше, че не може да поддържа едно подобно пререшаване на Балканския въпросъ. Все пакъ съ едно достойно благородство се застъпи за нѣкои отъ най-скромнитѣ искания на България. — Американцитѣ настояваха България да запази излазъ на Егейския брѣгъ чрезъ западна Тракия, да се направи поправка на границата въ Добруджа въ полза на България, най-после, да се отхвърлятъ сръбскитѣ искания да имъ се дадатъ наши земи по западната граница, като се включатъ градоветѣ: Видинъ, Кула, Бѣлоградчикъ, Царибродъ, Трънъ, Босилеградъ, Кюстендилъ, Струмица и Петричъ.

И наистина, въ ония тежки дни, които преживѣ българскитѣ народъ, нападанъ и осъжданъ заслужено и незаслужено, единственъ неговъ защитникъ бѣше **Американската делегация**. Тя се бори, доколкото можеше, да запази нѣщичко за насъ, презрѣнитѣ и изоставенитѣ. Никакви материални или политически интереси не можеха да обяснятъ тѣхното поведение. Великата зад-океанска република не чакаше и не можеше да чака отъ насъ нищо. Тя се застъпваше за насъ, като се ръководѣше изключително отъ морални съображения и отъ желание да се поправятъ донѣкъде поне неправдитѣ, които се сипѣха отъ всички страни противъ насъ.

*

Спомнихъ си азъ тогава, спомнямъ си и сега благородния подвигъ на Скайлера. Скайлеръ, американски консулъ презъ 1876. г. въ Цариградъ, пръвъ тръгна да обиколи пострадалитѣ отъ априлското въстание български области. Той, заедно съ Макъ Гахана, обиколиха Батакъ, Перушица, Панагюрище, видѣха страшната катастрофа, която бѣ сполетѣла българския народъ и съобщиха за неговитѣ безкрайни страдания на чуждия свѣтъ. Гладстонъ основа своята брошура за „Българскитѣ ужаси“ върху доклада на Скайлера.

Почтителенъ поклонъ на всички безкористни и доблестни защитници на страдащитѣ и потиснатитѣ!

*

Вестникъ „Л'ордръ публикъ“ въ броя си отъ 29. VIII. писа, че по Тракийския въпросъ конференцията срѣща голѣми за-